

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป็นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนา โรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป็นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ทุกด้าน

2. กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน 1 คน
2. ครูผู้สอน	จำนวน 6 คน
3. นักการภารโรง	จำนวน 1 คน
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 12 คน
5. นักเรียน	จำนวน 99 คน
6. ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 84 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะการใช้งาน มีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา 2546
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นการปฏิบัติและขั้นการสังเกต ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นการสะท้อนผล ได้แก่
  - 3.1 เครื่องมือการประเมินคุณภาพภายนอก ของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.2 รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2546 โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นการสะท้อนผล ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลพร้อมกับกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัยและคณะผู้ประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งมีเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายนอกตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เช่น แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการทดสอบและรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามขอบเขตของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในลักษณะตารางและการบรรยายในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งนำมาสู่การสรุปผลการวิจัย การพัฒนา โรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป้นประชาสรรค์ ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป้นประชาสรรค์ ให้มีคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

6. สรุปผล

การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป้นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส (Kemmis) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) และใช้แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2546 เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัย ซึ่งสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา และมาตรฐานที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

2. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีทุกมาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัด

องค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา
 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและ
 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ได้รับการ
 ประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี คือ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถ
 ในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
 ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ
 พอใช้ คือมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครู
 เพียงพอ มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียน
 การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

7. อภิปรายผล

การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป็นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติโดยใช้
 วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR - Participatory Action Research) ตามแนวคิด
 ของเคมมิส Kemmis ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ
 (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) และใช้แผนปฏิบัติการ
 ประจำปีการศึกษา 2546 เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัย ตาม
 กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ
 การศึกษา (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ผลการ
 วิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป็นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
 มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน
 มาตรฐานที่ได้รับการประเมินระดับคุณภาพดี 5 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม
 จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะในการแสวงหา
 ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะ
 ในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ
 และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา และมาตรฐานที่ได้รับการประเมินระดับคุณภาพ

พอใช้ 2 มาตรฐานคือมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับสวัสดี แก้วศักดิ์ (2543 : 73 - 79) ได้ศึกษาการติดตามผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 เพื่อเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับ “สูง” สืบเนื่องมาจากปีการศึกษา 2542 เป็นปีที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินงานเพื่อเข้าสู่การประกันคุณภาพ ทางโรงเรียนมีการตื่นตัว และปฏิบัติตามอย่างจริงจังและประกอบกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีในหลักสูตร ซึ่งกำหนดให้นักเรียนได้ประพฤติ ได้ฝึกฝนไปพร้อมกับการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชา เช่น กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย กิจกรรมสหกรณ์ กีฬา ลูกเสือ-ยุวกาชาด กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม ส่วนระดับความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรและระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา ความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับ ชัชวาล อารายณ์ (2543 : 154 - 156) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานด้านผลผลิต โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่สมบูรณ์ ชัดเจน จึงทำให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐานโรงเรียนมากยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานได้ในระดับดี สอดคล้องกับพิศาล แก้วลา (2544 : 98 - 99) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับสังคม ทินารัตน์ (2546 : 105) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมบัติ เทพวรรณ (2546 : 89) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมมาตรฐานด้านผู้เรียนผู้บริหาร

โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความคิดเห็นในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง พิจารณารายข้อปรากฏว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจากการพัฒนาโรงเรียนสู่การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เป็นเรื่องที่ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการ โดยโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมบุคลากรด้วยการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนและชุมชนเห็นความสำคัญของพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา แต่โรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย แต่บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถด้วยการอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน จนสามารถนำแนวคิดความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกมาพัฒนางานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาให้นักเรียนได้ประพุดติ ได้ฝึกฝนไปพร้อมกับการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาอย่างดีเยี่ยม เช่น กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพียงพอและชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเต็มที่ จากผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาดังกล่าวจึงทำให้ ผลการวิจัยมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพดี

2. การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สู่การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานทุกมาตรฐานได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีคือ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุ เป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา การศึกษาและมาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับชัชวาล อารายฤทธิ์ (2543 : 154 - 156) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มาตรฐานด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติดีและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่สมบูรณ์ชัดเจน จึงทำให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐานโรงเรียนมากยิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานได้ในระดับดี สอดคล้องกับวิโรจน์ ค้อไผ่ (2545 : 104-106) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประกันคุณภาพภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมมี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน มีการปฏิบัติงานตาม เกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 มาตรฐานและมาตรฐานการศึกษาด้าน กระบวนการทุกมาตรฐาน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองอย่าง โดยเร่งด่วน ติดตามประเมินผลการทำงาน ของตนเองอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาของตน มีการประกันคุณภาพและมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลให้ สถานศึกษาเกิดความตื่นตัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีการจัดอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบแรกอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสังคม ทินาร์ตัน (2546 : 105) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาดู ตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง หนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับสมบัติ เทพวรรณ (2546 : 89) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า โดยรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจาก โรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแปนประชาสรรค์ มีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีระดับคุณภาพ การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยได้พัฒนาระบบการบริหาร จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกฝ่าย ปรับปรุง โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนให้ชัดเจน กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาและจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2546 ให้สอดคล้องกับการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ส่งเสริมครูผู้สอนทำงานเป็นทีมและพัฒนาทีมงานบุคลากรใน โรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้เกิดความตระหนัก เสริมความรู้

ความเข้าใจด้วยการอบรมพัฒนา การศึกษาดูงาน จนสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก มาพัฒนางานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาดังกล่าวทำให้ผลการวิจัยมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการอยู่ในระดับคุณภาพดีทุกมาตรฐาน

3. การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองเป็นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน มาตรฐานที่ได้รับการประเมินระดับคุณภาพดี 2 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมาตรฐานที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ 2 มาตรฐานคือมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วิโรจน์ ค้อไผ่ (2545 : 104-106) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประกันคุณภาพภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 มาตรฐาน และมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ ทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมากคือ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการและมาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ และ การดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอกโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า มาตรฐานด้านปัจจัย มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน คือมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอและมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนครู มีบุคลากรไม่เพียงพอ รับผิดชอบงานมากเกินไป

ทำให้การจัดทำหลักสูตรของตนเองมีอุปสรรค ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับสังคม ทีนารัตน์ (2546 : 105) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมบัติ เทพวรรณ (2546 : 89) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมด้านปัจจัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าในระดับมากทุกข้อ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ มีความต้องการพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วน เพื่อให้โรงเรียนมีการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ แต่โรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย แต่บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถจนสามารถนำแนวคิดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกมาพัฒนางานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าร่วมการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีวามตระหนักและจิตสำนึกที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน จากผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาดังกล่าว จึง ทำให้ผลการวิจัยมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยอยู่ในระดับคุณภาพดี

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัย การพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาวหนองแป้นประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่า มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มาตรฐานที่ 24 มาตรฐานที่ 25 มีระดับคุณภาพการประเมินตนเองกับการประเมินคุณภาพภายนอกเท่ากัน ฉะนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายต้องร่วมกัน

เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระดับคุณภาพมีคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสู่การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาโรงเรียนสู่การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ที่จะใช้ประเมินคุณภาพภายนอกอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

2.3 ควรศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้รับการประเมินคุณภาพระดับพอใช้ ให้มีการพัฒนาระดับคุณภาพสูงขึ้น

2.4 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนสู่การประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ